

NARSAQ MUSEUM

Feltrapport 2009

Ruingruppen Sissarluttoq i Igaliku Fjord

Ruinkatalog og oversigtskort

Ruingruppen Sissarluttoq i Igaliku Fjord

- supplerende opmålinger sommeren 2009

NM ruingrupp nr. Ø59
Frednings nr. 60V2-0IV-626

RUINKATALOG og OVERSIGTSKORT

Arbejdet udført for Narsaq Museum
af
N.C. Clemmensen og H. Kapel

Forsideillustration:

Pyramideformet sten ved Sissarluttoq tegnet af Th. Groth. (G.F. Holm 1894. MOG 6, side 109.
Stenen er iflg. Daniel Bruun rejst af menneskehænder.

Indhold

Indledning	3
Arbejdsmetode	3
Fotoflyvning	5
Ruinkatalog	7
Andre indmålinger	24
- Eskimoiske kødgrave	24
- FM-sten	24
- Cadovius* kuppelhytte	25
- Gamle fikspunkter m.v.	25
Sammenfatning og anbefalinger	26
Referencer	27
Oversigtsplan	28

Indledning

I sommeren 2008 blev størstedelen af ruinområdet opmålt. Arbejdet i felten var imidlertid ramt af flere uheld af teknisk art. Dette kombineret med dårligt vejr bevirkede at kun en del af den afsatte tid kunne udnyttes effektivt, og resultatet ikke var tilfredsstillende. Det blev derfor besluttet at søge projektet videreført i 2009, hvilket lod sig gøre takket være en bevilling fra KVUG.

Feltarbejdet, som blev gennemført i midten af juli måned, omfattede såvel de supplerende opmålinger ved Sissarluttoq som en nyopmåling af ruingruppen NM Ø66 ved Igaliku Kujalleq (opmålingerne fremlægges i en særskilt rapport).

Som et værdifuldt supplement til kortlægningen blev der, inden arbejdet blev begyndt, foretaget overflyvninger og fotografering fra lav højde fra et ultra let fly, en såkaldt FIB (Flying Inflatable Boat). Konservator Jeppe Møhl havde stillet sit fly og sig selv som pilot til rådighed for projektet. Fotomaterialet har givet mulighed for en langt mere præcis tolkning af de opmålte ruiner, end det er muligt ved iagttagelse fra jorden.

De supplerende opmålinger resulterede i fund af et par hidtil oversete ruiner samt andre menneskeskabte spor i terrænet, som giver et mere detaljeret billede af områdets brug i nordbotiden og i nyere tid. Desuden var det målet at inddrage et større areal omkring ruinerne i kurveopmålingen, således at en mere overskuelig og komplet terrænmodel lod sig generere. Dette sidste viste sig dog vanskeligere og mere tidsrøvende end forudset på grund af de meget stejle og visse steder lodrette klippesiders utilgængelighed. Kortlægningen vil imidlertid senere kunne suppleres, enten ved yderligere opmålinger på jorden, eller ved en fotogrammetrisk udtegning på baggrund af luftfotos.

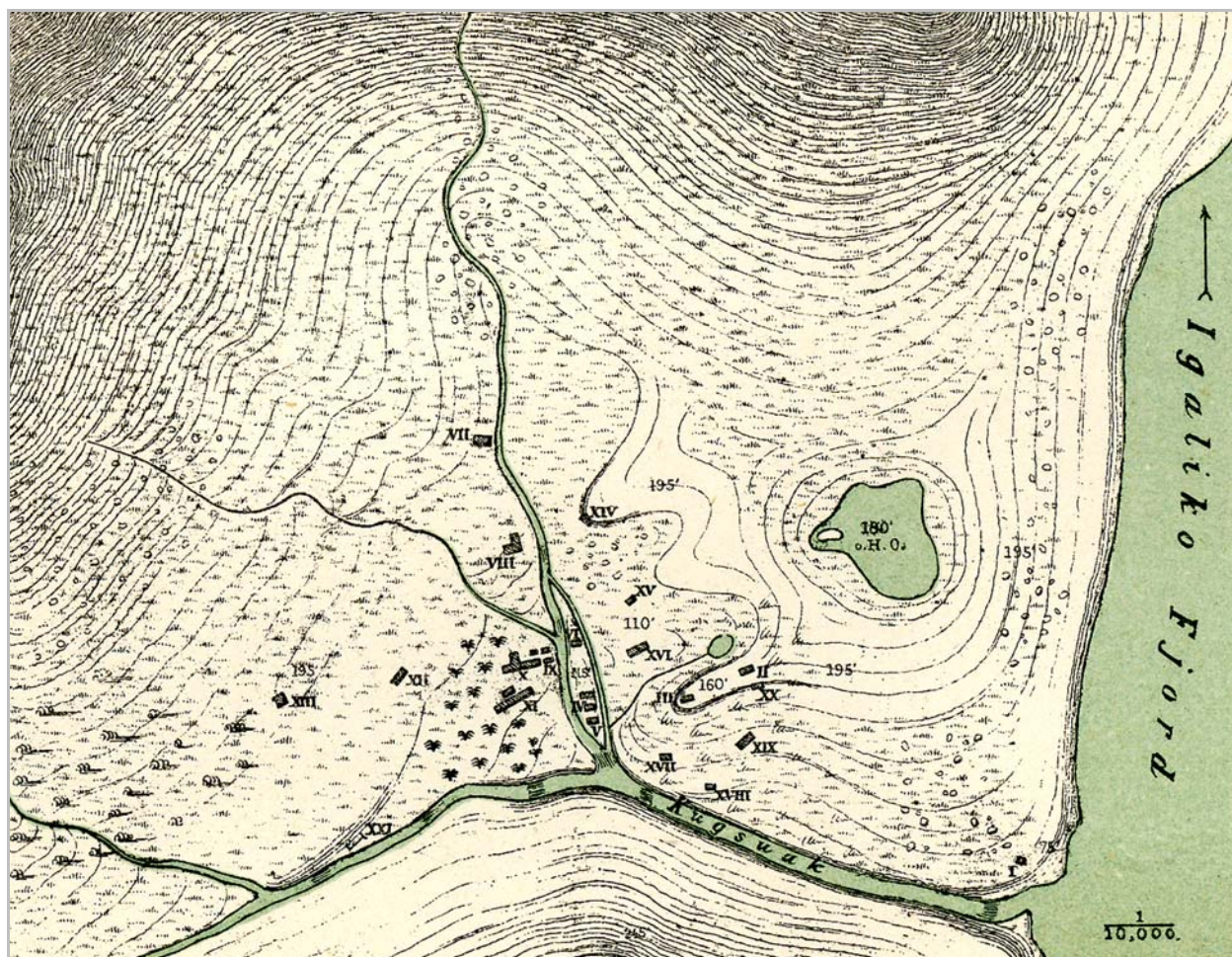
I rapporten over måleresultaterne fra 2008 omtales et foreløbigt opmålingsmaterialet fra Knud Krogh og Poul Erik Pedersens hånd. En supplerende arkivsøgning i Nationalmuseets kortarkiv i 2009 har bragt yderligere materiale for dagen, nemlig måleskitser og notater som tager udgangspunkt i samme grundmateriale fra 1968. Det fremgår heraf, at stedet har været besøgt og undersøgt flere gange siden af Krogh med flere.

Dette nye materiale er - når det gælder selve ruinerne - i visse tilfælde mere detaljeret end de aktuelle opmålinger. For mens vores kortlægning først og fremmest søger at give et så detaljeret og objektivt billede af terrænformerne - de menneskeskabte og naturens egne - ligger der i Kroghs materiale en specifik fagarkæologisk tolkning. I enkelte tilfælde har vi "lånt" af Kroghs måleskitser. Hvor dette er tilfældet, er det markeret med anden farve på denne rapport's kortudtegning.

Arbejdsmetode

Feltholdet bestod som i 2008 af landmåler N.C. Clemmensen, Kulturarvsstyrelsen og Hans Kapel. Opmålingerne blev foretaget med GPS udstyr af mærket Leica, system 500, der som tidligere var stillet til rådighed af Kulturarvsstyrelsen. Opmålingerne blev foretaget med reference til den samme basisstation, som blev benyttet i 2008. Beregninger er foretaget i MicroStation, og som præsentationsprogram er benyttet MapInfo.

I efterfølgende ruinbeskrivelser benyttes den oprindelige nummerering, som findes på Gustav Holms ruinkort fra 1880. Det har desværre ikke været muligt i Nationalmuseets nordboarkiv eller andetsteds at finde en samlet oversigt eller detailbeskrivelser af nye ruiner, som Krogh eller andre har fundet. De ruiner som ikke figurerer på Holms kort, har vi derfor valgt at nummerere i den rækkefølge vi har indmålt dem.

Gustav Holms kort fra 1880 viser 21 ruiner. Efter de sidste to sæsoners kortlægning, er antallet af ruiner nu øget til 44.

Fotoflyvning

Overflyvningen blev foretaget med et ultra let fly af mærket Polaris. Der er tale om en let gummibåd ophængt i et bæreplan og forsynet med motor og bagudvendt propel. Den benyttede model kan foruden piloten medbringe én passager og kan lande såvel på vandet som på land. Flyet er yderst velegnet til optagelser fra lav højde.

Der gøres klar til afgang

... og få minutter efter er flyet i luften.

Ruinområdet ved Sissarluttoq i fugleperspektiv set fra NV

Det centrale område set fra syd. Ruinerne ligger koncentreret omkring det lille elvløb.

Det centrale område set fra NNV. I midten til højre ses boligen og den store kostald.

Ruinkatalog

Ruin 1

Denne ruin, som er afsat på Holms kort tæt nord for hovedelvens udløb i fjorden, har man anset for ødelagt i midten af 1900-tallet i forbindelse med etablering af et fåresamlingssted. En grundig afsøgning af et lille plateau nedenfor foldene bar dog frugt. Den lille ruin kan beskrives således:

Fundament af lille stenbygning, ca. 4 x 6 m. Ruinen er forstyrret i nyere tid ved etablering af samlingssted og slagtestation, men væggene i S og V kan dog tydeligt erkendes. Der er formentlig tale om et pakhús.

Figur 1. Fåresamlingsstedet set fra NV. Den røde pil angiver ruinens placering. Intet detailfoto.

Ruin 2

Stor stenbygning opdelt i 2 rum bygget i tørsten. Ruinen er velbevaret. I den nordøstlige langside findes en 0,6 m bred døråbning. Murtykkelse 1,5 m. Lidt forskudt for den sydlige gavl ses en terrasselignende udbygning. Muligvis en stald med hølade.

Figur 2. Ruinen set fra østsydøst. Muligvis en stald med hølade.

Ruin 3

Stort stenbygget udhus eller lagerbygning. Væggene er bevaret i op til 1,8 meters højde. Døråbningen i den sydlige langvæg, er intakt med overligger. Murtykkelse ca. 1,4 m.

Figur 3. Ruin 3 er en usædvanlig velbygget tørstensbygning opført af udvalgte og vel tilpassede sten, som det ses af detaljen øverst til højre. Øverst til venstre ses ruinens indre fra vest. Nederst, den ca. 0,7 m brede velbevarede indgangspassage i sydmuren.

Ruin 4

Solid og nogenlunde velbevaret tørstensbygning. I vestgavlen ses en ca. 1 m bred indgang. Murtykkelse 1,3 m. Udhus.

Figur 4. Til højre ruin 4 og til venstre ruin 5. Set fra vestsydvest.

Ruin 5

Særdeles velbevaret tørstensbygning med ca. 1 m tykke vægge og døråbning i vestgavlen. Udhus.

Figur 5. De solide tørstensvægge er bevaret i op til 1½ meters højde. Til venstre det nordøstlige hjørne, til højre ruinen set fra nordvest.

Ruin 6

Velbevaret tørstensbygning hvis gavl vender ud til elven. Kan muligvis have haft fælles funktion med ruin 9, som ligger umiddelbart overfor på den modsatte elvbred.

Figur 6. Østgavlen af ruinen vender ud mod elven direkte overfor ruin 9.

Ruin 7

Velbevarede mure af en bygning der fortrinsvis er opført af sten. En 1,2 m bred indgangspassage ses i den østlige langvæg. Murtykkelsen er ca. 1,25. Lagerbygning eller hølade?

Figur 7. Til venstre ses ruinen fra østnordøst. Til højre, bygningens indre.

Ruin 8

Bygning bestående af mindst ét rum bygget af sten med udvendig tørvemur. Murtykkelse ca. 1,8 m. Et ekstra rum eller et udhus synes tilføjet på nordvæggens yderside. En 1,3 m bred indgangspassage ses i den sydlige langvæg. Et ekstra rum eller et udhus synes tilføjet på nordvæggens yderside. Muligvis en stald.

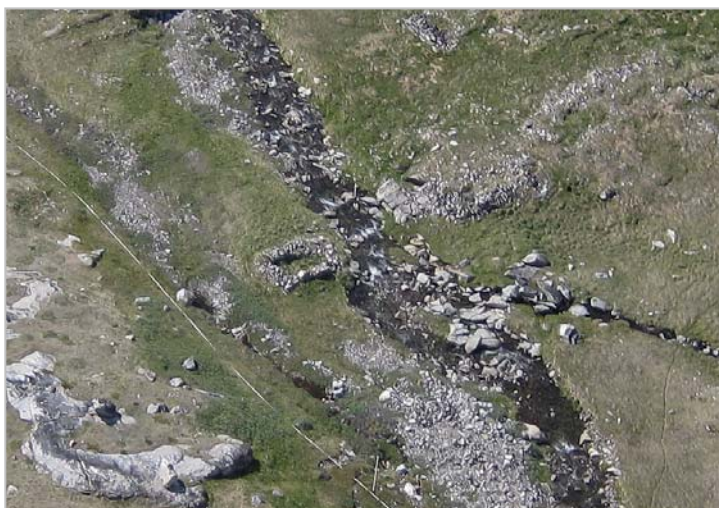

Figur 8. Ruin 8 set fra nordøst. Tilbygningen skjuler sig under den høje græspude.

Ruin 9

Meget sammenfalden bygning opført fortrinsvis af sten. Anvendelsen er ukendt, men som nævnt kan den have haft fælles funktion med ruin 6, der ligger umiddelbart overfor på den modsatte elvbred.

Figur 9. Den velbevarede ruin 6 ses til venstre for elvløbet. Ruin 9 skjuler sig under stenbunken på den modsatte bred.

Ruin 10

Boligen. Stor og meget kompleks og sammenfalden tomt med mange rum. Konturerne, såvel de ydre som i bygningens indre, er meget diffuse. Bygget af tørv og sten. En tydelig 0,5 m bred døråbning ses i vestvæggen. En anden i østvæggen ud mod ruin 9. Murtykkelse op til ca. 2 m.

Figur 10. Den nordlige del af boligen, ruin 10, set fra vest.

Figur 11. Gårdens centrale bygninger fordeler sig på begge sider af elven. Midt i billedet ses boligen (ruin 10), og ovenfor, den store staldbygning (ruin 11). Set fra nordnordvest.

Ruin 11

Stor bygning opført af sten og tørv, opdelt i flere rum. I de 2 vestligste ses båseskillerum. I den sydlige langvæg ses en indgangspassage, 0,8 m bred. Muligvis har der været yderligere 2 indgange. Murtykkelse op til 1,6 m. Kostald, muligvis med tilhørende hølade.

Figur 12. Ruin 11 har været omgivet af svære tørvemure. Båseskillerum i vestenden viser, at i hvert fald den del af bygningen har tjent som kostald.

Ruin 12

Bygning som fortrinsvis er opført af sten. Den består af to, muligvis tre rum. Indgangspassage ses i den sydlige langvægs østlige del. Udvendige mål 5 x 17 m. Anvendelse ukendt.

Figur13. Ruin 12 set fra vest.

Ruin 13

Meget stort, næsten kvadratisk anlæg med massive stenvægge. I den sydøstlige væg ses en 0,75 m bred indgangspassage. Væggene er op til 1,9 m tykke og bevaret i en højde på op til 1,5 m. Formentlig en fold. En vandingskanal (ruinnummer 41) leder umiddelbart nord om anlægget.

Figur 14. Ruin 13 set fra vest. Grundplanen er 10 x 10 m, og der ses ingen spor af indvendige vægge eller andre konstruktioner.

Ruin 14

Fold anlagt syd for stor klippeblok. Væggen, som består af en dobbelt stenrække, er buet. Der synes at have været indgang i den sydøstlige ende.

Figur 15. Folden, ruin 14, set fra sydøst.

Ruin 15

Tørvebygning med svagt udadbuede langvægge. Bredest i østenden, opdelt i 2 rum. I den sydlige langvæg ses en ca. 3,5 m lang og 60 cm bred indgangspassage. Antagelig stald.

Figur 16. Ruin 15, formentlig en fåre-eller gedestald.

Ruin 16

Stenbygning omsluttet af tykke tørvemure. I sydvæggen ses en 1,2 m bred indgangspassage. Murtykkelse op til 1,6 m. Svage spor tyder på at bygningen har været delt i to rum. Stald eller lagerbygning.

Figur 17. Ruin 16 set fra Ø.

Ruin 17

Utydeligt omrids af en tørvemursbygning med udadbuede langvægge. Bedst bevaret er vægforløbet mod nord. I østenden af den sydlige langvæg har der muligvis været en indgangspassage.

Figur 18. På dette luftfoto, hvor kontrasten er øget, fremtræder den buede tørvemur (nordvæggen) tydeligt. Nederst tv. i billedet ses den nyfundne ruin 42.

Figur 19. Udsnit af luftfoto. Den mørke aftegning indenfor cirklen er formentlig resterne af en tørvemur. I så fald er det hvad der er tilbage af ruin 18. Stenrækken til højre kan være anlægsspor som knytter sig til ruinen. Øverst til venstre i billedet ses ruin 17, jævnfør fig. 18.

Ruin 18

Der blev ikke fundet sikre spor af denne ruin i forbindelse med opmålingsarbejdet, og vi anså den for at være skredet ned af den stejle skrænt mod elven. Ved en efterfølgende gennemgang af luftfotos over det pågældende område er vi imidlertid blevet opmærksomme på mulige anlægsrester på det sted hvor ruinen er afsat på Holms kort. Ved først given lejlighed må dette undersøges nærmere.

Ruin 19

Udhus eller stald med 2 rum bygget af tørv med enkelte sten. I sydgavlen ses en 1,1 m bred dør. Murtykkelse ca. 1,5 m. Meget sammenfalden.

Figur 20. Ruin 19. Kun de tykke men meget sammensunkne tørrevægge er bevaret.

Ruin 20

Fold eller lagerbygning anlagt af store stenblokke op mod en lodret klippe. Indgang langs klippen i rummets vestlige ende.

Figur 21. Ruin 20 set fra vest.

Ruin 21

Vægopbygning eller gærde tæt ved hovedelven. Funktion ukendt, muligvis del af en fold, hvis modsvarende del er anlæg 39.

Figur 22. Gærdet eller folden set fra nordnordøst.

Ruin 22

Bygningsfundament bestående af to parallelle stenrækker. Der må have været tale om en let konstruktion, siden intet andet vægmateriale er bevaret. Udvendige mål ca. 4 x 7,5 m. Ukendt anvendelse.

Figur 23. Ruin 22, vestvæggens fundamentsten.

Ruin 23

Diffuse spor af lille tørvebygning med helt sammensunkne vægge. Enkelte sten er synlige i overfladen. Ruinen måler udvendigt ca. 4,5 x 4 m. Ukendt anvendelse.
Ingen fotos.

Ruin 24

Diffuse rester af tørvebygning, hvis form er vanskelig at angive. Udvendige mål ca. 5 x 5,5 m. Anvendelse ukendt.

Ingen fotos.

Angående ruin 23 og 24 skal det bemærkes, at selv på de optagne luftfotos fremtræder de meget utydelige. Betragtet i jordhøjde i rette belysning er der dog ikke tvivl om, at der er tale om anlægsrester.

Ruin 25

Bygning opført af sten og tørv, mod syd afgrænset af skarp klippekant. Er opdelt i 2 rum og har indgangspassage i nordlige langvæg. Lagerbygning eller lille stald.

Figur 24. Tørefundamentet til 25 ses midt i billedet. De to velbevarede stenbygninger er ruin 4 og 5.

Ruin 26

Lille tørvebygning hvis vægge er meget sammensunkne. Udvendige mål ca. 4,5 x 5,5 m. Udhus.
Ingen fotos.

Ruin 27

Stor tørvebygning eller fold, antagelig i et enkelt rum. Ruinen kan blot erkendes som en svag forhøjning i det græsdækkede terræn med diffuse omrids. Udvendige mål ca. 10,5 x 11,5 m.

Figur 25. Bygningens konturer er vanskelige at erkende.

Ruin 28

Meget sammenfaldent, anlæg med stenfundament. En lille udbygning ses mod øst. Udvendige mål ca. 7 x 8 m. Antagelig en fold eller et udhus.

Figur 26. Ruin 28. Konturerne er næsten helt udviskede. Kun variationen i bevoksningen og enkelte sten i overfladen afslører bygningen.

Ruin 29

Bygningsrest bestående af 2 sammenbyggede enheder, som antagelig er af forskellig datering.

a. Nedgravning op mod retvinklet hjørne mellem to klipper. Kælder-depot?

b. Lav udadbuet vægopbygning op mod høj lodret klippevæg. Væggen består af et par rækker sten i flere skifter. Udvendige mål ca. 4,5 x 7,5 m. Ingen fotos.

Ruin 30

Fold med 2 eller 3 båse bygget som enkelt stenvæg op mod lodret klippe. Tydelig indgang i nordvestlige langvæg, 0,75 m bred. Murtykkelse ca. 1,2 m. Udvendige mål ca. 3,5 x 11 m. Ingen fotos.

Ruin 31

Tørvebygning med en del sten i fundamentet. Svagt udadbuede langvægge, delt i 3 rum. Den sydlige skillevæg har gennemgang. En 0,5 m bred indgang i sydgavlen. Murtykkelse ca. 1,9 m. Udvendige mål ca. 5,5 x 11 m.

Figur 27. Ruin 31 ligger på jævnt skrånende terræn et godt stykke nord for de øvrige ruiner. Bygningens funktion kendes ikke.

Ruin 32

Lang tørvebygning med tykke vægge og en del sten i fundamentet. Langvæggene er udadbuede. Udvendige mål ca. 6 x 22 m. Anvendelse ukendt.

Ruin 33

Diffus bygningsrest. Indvendig stenmur omsat med tørv. Ukendt anvendelse.

Udvendige mål ca. 6 x 12 m.

Figur 28. Ruin 32 og 33 ligger isoleret ved en lille sø et stykke nordøst for de øvrige ruiner. Der er muligvis tale om to stalde. Øverst ses 32 fra nordvest. Nederst ruin 33 set fra vest.

Ruin 34

Svage anlægsspor efter bygning eller fold opført af tørv og sten. Konturerne er noget diffuse, men lokaliseringen er sikker. Ingen fotos.

Ruin 35

Lille fold eller depotbygning opført af tørv og sten op mod 2 lave klippeblokke. Udvendigt måler anlægget 4 x 5,5 m. Ingen fotos.

Ruin 36

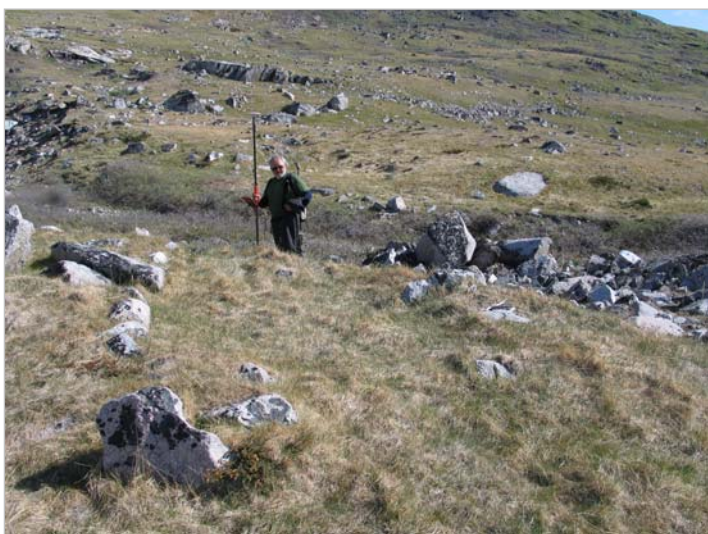
Dobbeltrække af sten lagt op mod en lav klippe. Anlægget synes nyere end den nærliggende ruin 32, men er utvivlsomt af norrøn oprindelse. Ingen fotos.

Ruin 37

Meget sammenfalden stenbygning på fjeldskrånningen syd for hovedelven. Muligvis et forrådshus. Udvendt måler bygningen 4,5 x 7,5 m.

Figur 29. Den nyregistrerede ruin 37 er beliggende på sydsiden af den store elv syd for de øvrige ruiner.

Ruin 38

Tørvebygning med stensyld. Østenden, som vender ud mod elven, er delvis bortroderet.

Udvendige mål 3,5 x 5,5 m.

Anvendelse ukendt.

Figur 30. Ruin 38 set fra vest.

Ruin 39

Anlægget, som består af en stenrække eller et gærde, er visse steder en op til 1 m bred mur, som starter ved elvens bred og slutter ved foden af en stejl skrænt. Gærdet danner den ene ende af en fold, som modsvares af anlæg 21.

Figur 31. Gærdet 39 med 21 i forgrunden. Set fra vest.

Ruin 40

Anlægget er et ca. 165 meter langt gærde som består af oprejste stenblokke og mindre sten. Gærdet forløber fra den foldlignende ruin 13 i nord og slutter i syd ved bredden af elven, tæt ved folden 21-39. Gærdet har antagelig hegnet hjemmemarkerne.

Figur 32. Den nordligste del af gærdet set fra nordvest.

Ruin 41

Grøft bestående af en gravet rende hvis fyld er lagt på dalsiden. Grøften udgår fra et elvløb ½ km vest for ruinområdet og løber med jævnt fald ned mod den store ruin 13. Herfra fortsætter den til et engareal nord for ruin 12 (se kortbilag), Formentlig fortsætter den mod øst, men anlægssporene fortøner sig. Grøften kan tydeligt erkendes over en strækning på ca. 400 m. Den er utvivlsomt en del af et kunstvandingsystem

Figur 33. Den øverste - vestligste - del af vandingskanalen.

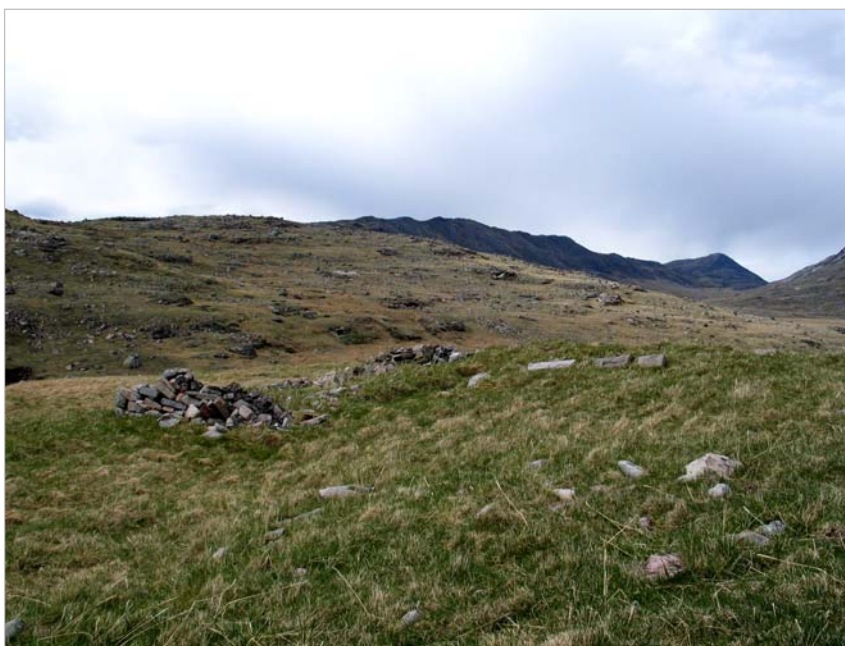
Figur 34. Vandingskanalen, ruinnummer 41, følger fjeldsidens højdekurver med et svagt fald ned mod det centrale ruinområde.

Ruin 42

Lille tørvebygning i ét rum med tykke tørvemure. Udvendige mål ca. 5 x 8 m. Udhus. Ruinen kan anes på luftfotoet, figur 18.

Ruin 43

Bygning af tørv og sten med 0,9 m bred indgang i nordvæggens vestlige del. Murtykkelse 1,2 m. Lagerbygning eller stald. Der ses et lukket rum mellem ruin 11 og 43, som muligvis er rester af en selvstændig bygning eller et rum.

Figur 35. Ruin 43 set fra nordøst. I baggrunden ruin 11.

Ruin 44

Dæmning ved lille sænkning foran søen øst for den centrale ruingruppe. Den blev erkendt i terrænet, men ikke målt, da vi i 2008 fandt den tvivlsom. Ved efterfølgende besøg i 2009 og nøjere studie af de tagne luftfotos, er der ingen tvivl - dæmningen er menneskeskabt.

Af den oprindelige jord- og stendæmning er kun stenene bevaret. Længde ca. 27 m, bredde ca. 3 m. Højden er omkring 3/4 m. En forholdsvis lille dæmning altså, men nok til at samle vand i en lille dam, der sikkert skal ses i sammenhæng med staldbygningen, ruin 2.

Afsætningen på det opdaterede kort i denne rapport er foretaget med udgangspunkt i luftfotos og feltnoter. Den er altså ikke målefast.

Figur 36. Dæmningen fremtræder tydeligt som en vold af sten. Ruin 2 ses ved stenrækkens afslutning øverst i billedet.

Ved den store søs udløb ovenfor dammen findes en lignende stensamling, som ligeledes kunne være rester af en dæmning. En nærmere undersøgelse af stedet vil muligvis kunne afklare det.

Andre indmålinger

Eskimoiske kødgrave eller menneskegrave i rullestensleje øst for ruinerne 19 og 22.

Cirkulære fordybninger kranset af sten. Diameter ca. 80 cm. Der kunne med sikkerhed erkendes 4-5 stykker, men muligvis er der flere.

Figur 35. En af de 4-5 tragtformede fordybninger i rullestenslejet mellem ruinområdet og kysten.

FM sten

Ruingruppen ved Sissarluttoq var blandt de fortidsminder som allerede i 1937 blev fredet i medfør af ”Regulativ af 10. april 1937 om fredning af fortidsminder i Grønland”.

Området blev dengang ikke nærmere defineret, men i 1950-erne, hvor fåreholdererhvervet ekspanderede voldsomt, og hvor samlings- og slagtepladsen ved Sissarluttoq blev etableret, sørgede Nationalmuseet for, at ruingruppen blev afmærket med betonpæle. Fire af disse pæle blev fundet, tre af dem indmålt på deres oprindelige placering.

FM1 indmålt. Beliggende et stykke NV for ruin 28.

FM2 indmålt. Beliggende SØ for ruin 30.

FM3 indmålt. Beliggende NØ for ruin 2.

Figur 36. FM 3 tæt ved søen nordøst for ruin 2.

Figur 37. Knækket FM sten fundet vest for anlæg 39.

Cadovius' kuppelhytte.

Ved kysten ovenfor elven, opførte man i 1970-erne en kuppelhytte til brug for fåreavlerne, der om efteråret samlede og udskibede dyrene på dette sted. Hytten, der består af glasfibrelementer, er konstrueret af arkitekt Poul Cadovius. Den er en af flere som blev konstrueret til brug under ekstreme forhold i Arktis. Glasfiberhytten skulle afløse en ældre bygning af tørv og sten tæt ved. Denne er imidlertid for få år siden blevet gennemgribende istandsat og benyttes lejlighedsvis af vandreturister.

Figur 38. Den knaldrøde kuppelhytte er den markante vejviser, for den som ønsker at besøge ruinområdet, der ikke kan ses fra fjorden.

Gamle fikspunkter m.v. fra tidligere opmålinger.

Flere målepunkter afmærket med maling blev fundet i forbindelse med den aktuelle kortlægning. Punkterne synes at referere til det opmålingsmateriale, som foreligger fra K. Krogh og P. E. Pedersens hånd. Se herom i indledningen. De fundne punkter blev indmålt, med denne reference.

”P1” målt

”P3” målt, identifikation noget usikker.

”P4” målt. Identifikation noget usikker.

”P5” målt. Identifikationen er sikker. Afmærket med lilla maling.

”P7” målt. Identifikationen sikker. Afmærket.

”P53” målt. Identifikationen sikker.

Sammenfatning og anbefalinger

Med de supplerende opmålinger i 2009 er der tilvejebragt et langt mere detaljeret billede af Områdets topografi. Dermed er også den geografiske ramme for præsentationen af ruingruppen suppleret og kvalitetsmæssigt forbedret.

Endnu et par ruiner er føjet til de mange nye, som blev lokaliseret i 2008. Det kan altså konkluderes at området har været meget intensivt udnyttet. Med baggrund i de forskelligartede anlægstyper, den store arkitektoniske variation og forskellen i ruinernes bevaringsstand må det formodes, at bosættelsen strækker sig over en lang periode. Der er således materiale til mange sæsoners feltarbejde fremover, både topografisk og arkæologisk. Ruingruppen, der er blandt de største i Østerbygden, hvis man skal regne ud fra antallet af ruiner, rummer et usædvanligt stort videnskabeligt potentiale, ikke mindst fordi det stort set har fået lov til at ligge urørt, siden nordboerne forlod det.

Den fotoflyvning som blev gennemført, har været til stor hjælp ved tolkningen af måleresultaterne, og billedmaterialet der nu foreligger, vil kunne danne udgangspunkt for fremtidige undersøgelser. Flere overflyvninger var planlagt, men tekniske vanskeligheder bevirkede, at den del af programmet måtte udgå. Dog blev nordbopladserne Ø64 og Ø66 ved Igaliku Kujalleq fotograferet. De gode resultater taler for at sådanne fotoflyvninger genoptages i de kommende år. Der skal her rettes en stor tak til Jeppe Møhl, som stillede sit fly og sig selv til rådighed for projektet.

Ruinområdet er overskueligt, og alle de funktioner et norrønt gårdanlæg har haft til rådighed, er her repræsenteret på ét sted i velbevaret form. Stedet har således en meget stor fortælleverdi - et potentiale som bør udnyttes i meget højere grad end tilfældet er i dag. Forudsætningen for at dette kan ske er imidlertid, at tilgængeligheden forbedres. De vanskelige landingsforhold ved fjorden vil kunne afhjælpes ved at anlægge et kort, solidt bolværk som dem der findes ved Hvalsø og ved Uunartoq.

Formidlingsmateriale i form af enkel skiltning på pladsen suppleret med flersprogede foldere vil kunne bibringe den besøgende den nødvendige baggrundsviden og anskueliggøre dette fascinerende afsnit af Grønlands historie, som er et vigtigt tema i markedsføring af turismen i Sydgrønland.

Vang den 1. december 2010

Hans Kapel

Referencer

Bruun, Daniel:

Arkæologiske Undersøgelser i Julianehaabs Distrikt, 1895. MOG 16. København 1896.

Clemmensen & Kapel:

Ruingrupperne ved Sissarluttoq og Narsap Ilua. Rapport, Narsaq Museum, 2008.

Holm, Gustav F.:

Beskrivelse af Ruiner i Julianehaabs Distrikt, der ere undersøgte i Aaret 1880. MOG 6. København, 1883.

Nationalmuseet, Danmarks Middelalder og Renæssance:

Afdelingens Nordboarkiv, sagsmappen Ø59. Desuden kort- og billedarkivet vedr. Grønland sammesteds.

Sissartutut
Ruinegruppe Ø59
FM nr. 60V2-IV-626
Abstand 1 m
© Clemmensen & Kappel, 2010

